herpy

GEKKOER

Paroedura masobe

En sjelden, mørk og hvitprikket gekko med store øyne fra de fuktige skogene på det østlige Madagaskar. Arten er sky, krever kjølig og fuktig klima og er truet i naturen, så den passer for den erfarne holderen som vil nøye seg med å se og ikke håndtere.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Masobe gecko Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**16-20 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**8-10 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende og bakkelevende**
Biotop	**Regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Erfaren**

STELL

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**23-25 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
UVB	**Ikke nødvendig**
Kosthold	**Insekter, små leddyr (spretthaler, bananfluer) og mark/snegler**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**12 mnd.**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Kull per år	**3-5**
Inkubasjon	**60-240 dager** ved 28 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Sterkt truet (EN)**

Om arten

Paroedura masobe er en middelsstor nattaktiv gekko med mørk, nesten sortbrun grunnfarge, drysset med hvite flekker, og med svært store øyne. Artsnavnet kommer fra de malagassiske ordene maso, øye, og be, stor. Gekkoen har klebeputer under tærne og kan derfor klatre på lave greiner og busker, men den bruker også tid nede ved bakken og regnes derfor som halvt trelevende.

Arten ble først beskrevet i 1994 av Nussbaum og Raxworthy og ble raskt ettertraktet i terrariehobbyen. Den hører til slekten *Paroedura*, som er utbredt på Madagaskar og Komorene. Slekten rommer både bakkelevende og klatrende arter.

En voksen *P. masobe* blir 16-20 cm inkludert hale og lever 8-10 år i fangenskap. Den regnes som den største arten i slekten. Dyret er forsiktig og stresses lett av forstyrrelser og flytting. Det kan slutte å spise hvis det blir håndtert eller flyttet for ofte. Om dagen gjemmer det seg under bark og i bladstrø.

Arten er truet i naturen og står på IUCNs rødliste som sterkt truet (EN). Avl i fangenskap er fortsatt sjelden og krever erfaring, så arten er ikke et sted å begynne.

Utbredelse og leveområde

Paroedura masobe finnes bare på Madagaskar, i regnskogene i den sentrale delen av østkysten. Den er kjent fra lavtliggende skog i Zahamena, i nordenden av korridoren mellom Zahamena og Ankeniheny, ved Betaikankana i den sørøstlige delen av korridoren og i Betampona-reservatet.

Det samlede området der arten kan forekomme, er anslått til omtrent 410 km², men skogen er så oppsplittet at den faktiske utbredelsen formentlig ligger under 100 km². Arten sees sjelden, og bestanden går tilbake. Den lever mellom 300 og 600 meters høyde.

> **Naturlig utbredelse:** Madagaskar.

LEVEOMRÅDE

Gekkoen lever i fuktig primær regnskog i lavlandet og på de lavere skråningene, fra omtrent 300 til 600 meters høyde, men er også funnet i sterkt forstyrret skog ved Betaikankana. Om dagen gjemmer den seg under bark og i bladstrø. Om natten jakter den insekter på lav vegetasjon og på stammer, oftest 1-4 meter over skogbunnen.

Klimaet i området er kjøligere enn på de tropiske kystene. Temperaturen ligger typisk mellom 16 og 27 °C om sommeren og mellom 9 og 20 °C om vinteren, med tydelige forskjeller mellom dag og natt. Luften er fuktig, særlig om natten. Det er nettopp det klimaet terrariet skal etterligne: moderat varme om dagen, kjøligere netter og høy luftfuktighet. Skogen forsvinner til landbruk, tømmerhogst og innsamling av andre skogprodukter, og det er hovedårsaken til at arten er truet.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Stell

TERRARIET

Et voksent dyr skal ha minst 45 × 45 × 45 cm (lengde × bredde × høyde) i glass eller akryl. Større er bedre, fordi arten bruker både bunnen og de lave greinene. Hold dyrene enkeltvis, eller et par i et større terrarium med mange skjul. Unger holdes hver for seg.

Innred terrariet som en tett regnskogsundervegetasjon med greiner, korkbark, korkrør og mange mørke, fuktige skjul både høyt oppe og ved bunnen. Levende planter gir både skjul og fukt. Som bunnsubstrat egner en blanding av torvmold, kokosfiber og sandholdig jord seg godt, fordi den holder på fuktigheten og samtidig dreneres. Fjern ekskrementer og urinsyre jevnlig, og skift bunnsubstratet etter behov. Terrariet skal ha ventilasjon, slik at luften ikke står stille.

TEMPERATUR

Om dagen skal temperaturen ligge på 23-25 °C, og om natten kan den falle til 18-22 °C. Arten trenger ikke varmelampe eller hotspot, og den tåler kulde bedre enn varme: om vinteren kan natten gjerne falle litt under 18 °C.

Varme over 30 °C over lengre tid må unngås, fordi det kan gi utørking, organsvikt og død. Plasser terrariet kjølig, bort fra sørvendte vinduer, og bruk et digitalt termometer. Ved varme somre kan aktiv kjøling bli nødvendig. Dyr som gjemmer seg hele tiden, ikke spiser og virker slappe, er ofte for varme.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 60-80 %. Spray terrariet om kvelden, slik at det er fuktig om natten, når dyret er aktivt, og la det tørke litt opp i løpet av dagen. Et hygrometer viser om nivået holder.

Sett inn et fuktig skjul, for eksempel en liten boks med fuktig sphagnum, slik at hudskiftet forløper helt. En lav skål med friskt vann kan stå framme, men når det sprayes hver kveld, er den kanskje ikke nødvendig. Konstant våte forhold gir mugg, så bunnen skal ikke være sumpet, og ventilasjonen skal være i orden.

LYS OG UVB

Arten er nattaktiv og lever på skogbunnen og i løvet, så UVB er ikke nødvendig. En vanlig dag- og nattrytme er nok, gjerne med 12 timer lys og 12 timer mørke. Bruk en tidsbryter.

Levende planter kan ha nytte av et lysrør for planter. Hold lyset svakt og diffust, slik at dyret har skygge og mørke steder å trekke seg tilbake til. Om natten skal det være helt mørkt.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Arten spiser insekter. Gi sirisser, kakerlakker og melorm. Insektene skal være tilpasset størrelsen på gekkoen, for både for store og for små byttedyr blir ofte ignorert. Fôr insektene med frukt, grønnsaker eller en fôrblanding i et par dager før de gis videre, og pudre dem med kalk og et multivitamin, slik at knoklene holder.

Unge og halvvoksne dyr får 4-5 små insekter daglig eller annenhver dag. Voksne dyr fôres 3-4 ganger i uken med omtrent 4-6 insekter om gangen. Fôr om kvelden eller om natten, når dyret er mest aktivt, og fjern insekter som ikke er spist.

Et kosthold med bare sirisser gir skjev ernæring, så variér. Hunner i avl trenger ekstra kalk og får med fordel oppdrettede snegler eller skrukketroll minst to ganger i måneden. Bruk aldri viltfangede fôrdyr, fordi de kan bære parasitter.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

ATFERD OG HÅNDTERING

Paroedura masobe er sky og følsom. Den passer best til å bli observert, ikke håndtert. Hyppige forstyrrelser og flytting stresser dyret og kan få det til å nekte føde, så hold håndteringen på et minimum.

Gekkoen er mest aktiv om natten og gjemmer seg om dagen under bark og i løv. Erfaringen med flere dyr sammen er begrenset, men arten kan holdes og avles i grupper. Unger skal likevel holdes hver for seg for å unngå aggresjon fra de voksne. Gi alltid mange skjul, og del dyrene hvis det oppstår uro.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Dyrene blir kjønnsmodne etter omtrent ett år i fangenskap. Kjønnsforskjeller og vekt hos arten er lite kjent, så bruk de samme metodene som hos andre gekkoer i slekten: hannene har en tydelig bule ved halerota, der hemipenis ligger. Gi hunnen god kondisjon og kalk før hun settes i avl, fordi eggleggingen belaster henne.

PARRING

Vellykket avl i fangenskap er fortsatt sjelden og vanskelig. Dyrene er følsomme, og paringen kan lett forstyrres av endringer i omgivelsene eller av håndtering. En bestemt avlssesong eller hvileperiode er ikke kjent, så hold dyrene i stabile forhold og se hvordan de reagerer.

Avl bør bare forsøkes av erfarne holdere. Hunnen kan bli sliten eller dø hvis hun legger for mange egg uten nok kalk og næring.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger 1-2 hardskallede, nesten runde egg om gangen, omtrent 18 × 17 mm. Det kan skje 3-5 ganger i året. Golde egg er vanlige, særlig det første året, da tre av fire egg kan være ubefruktet.

Tilby et eggleggingssted i et skjult hjørne med fuktig torv eller kokosfiber. Eggene skal flyttes forsiktig over i en inkubasjonsboks, og de må ikke vendes, fordi det kan skade fosteret. Gi hunnen ekstra kalk og næring hele sesongen.

INKUBASJON

Eggene legges i en lukket boks med fuktig substrat og inkuberes ved omtrent 28 °C og 60-80 % luftfuktighet. Ikke vend dem. Rugetiden svinger mye, fra 60-90 dager til omtrent seks måneder og sjelden over åtte måneder. Vær derfor tålmodig, og kasser ikke egg for tidlig.

Egg som tydelig er dårlige, er gule, muggne eller falt sammen. Er du i tvil, så la dem ligge litt lenger og sjekk dem forsiktig.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er omtrent 5 cm lange ved klekkingen. Hold dem hver for seg i en liten, fuktig boks, slik at de ikke plages av de voksne eller av hverandre. Gi dem små insekter som bananfluer, og sørg for høy luftfuktighet, slik at hudskiftet går riktig.

Flytt ungene til et større terrarium etter hvert som de vokser, og hold temperaturen stabil. Overlevelsen henger tett sammen med helsen til moren, så sørg for at hun er i god kondisjon før avl.

Helse og vanlige feil

Paroedura masobe krever stabile forhold, og de fleste problemene kommer av feil klima eller fôring. Typiske feil er:

- For høy temperatur, særlig over 30 °C, som gir utørking, organsvikt og død. Det er den alvorligste faren.
- For lite kalk og vitamin, særlig hos hunner i avl. Det gir bløte, skjøre knokler. Pudre fôret og gi snegler eller skrukketroll.
- For lav luftfuktighet, som gir ufullstendig hudskifte. Bruk et fuktig skjul.
- Stress fra for mye håndtering eller flytting, som kan gi fôrnekting.
- Ensidig fôr med bare sirisser.

Sykdommer hos arten er lite kjent, og et dyr som har det dårlig, kan gå raskt tilbake uten mye varsel. Et sunt dyr har klare øyne, en fyldig hale og spiser jevnlig. Kontakt veterinær med erfaring på krypdyr hvis gekkoen går ned i vekt, nekter å spise eller virker slapp.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.